

A VENDÉGLŐS

A Budapesti Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Ipartársulatának és a „Magyar Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Országos Szövetségének” hivatalos közlönye.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV., KALVIN-TÉR 2.
TELEFON: JÓZSEF 22-70.

Előfizetési ára nem tagok részére:
egy évre 100 korona.

Egyes szám ára 5 korona.

Megjelenik havonként kétszer.

A „Vendéglős“-t az Ipartársulat és az Országos Szövetség tagjai a tagsági díj fejében ingyen kapják.

Hirdetéseket csakis ajánlhatóknak ismert cégektől fogadhatunk el.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV., KALVIN-TÉR 2.

Kéziratok a szerkesztőség címére küldendők.

MEGHIVÓ.

A „Budapesti Szállodások-, Vendéglősök és Korcsmárosok Ipartársulata“

1921. évi január hó 7-én, délután három órakor tartja

XLVIII. évi rendes közgyűlését,

melyre az ipartársulat t. tagjait tisztelettel meghívja
Budapest, 1920. évi december hó

Walter Károly s. k.
titkár.

Keszey Vince s. k.
elnök.

TÁRGYSOROZAT:

1. Évi jelentés.
2. A zárszámadás betérjesztése.
3. A számvizsgálók jelentése.
4. A felmentvény megadása.
5. Az ipartársulat feloszlásának, illetőleg ipartestületté való átalakulásának kimondása.
6. Az ipartársulat vagyonának az ipartestületre való átruházásának elhatározása.

E meghívón kívül a tisztelt tagtársak külön meghívó által is meghivatnak.

Teherre teher.

Alig van hét sérelem nélkül.

Ha majd valamikor a krónikás végigbongésszi ezeket a lapokat, jóformán számról-számra panaszos kitöréseket talál, keserves fölajdulásokat, kétségbeesett rezignációt. De ha igazságos lesz s látó szemekkel vizsgálja a leirtakat, nem arra a következtetésre jut, hogy tulságos érzékenyek vagyunk, hanem arra, hogy tulságos sűrűn és nehezen értek bennünket a sors pörölycsapásai...

Tudjuk mi nagyon jól, hogy súlyos terhek neheznek mindenkinek a vállára s a gyászos viszonyok kemény áldozatokat követelnek mindenektől. Az államra soha el nem képzelt nehéz idők köszöntöttek s bármily érzékeny volna az állam szive, mégse tehetne mást, mint hogy a terheket elosztja — lehetőleg igazságosan elosztja — az állam polgáira.

Igen ám, csakhogy a mi iparunk olyan, hogy mindig ezer és ezer ember terhe esik egy-egy szaktársunk vállára. Hiába, a vendéglős sohasé egymagát képviseli,

nemcsak a családja okoz neki gondot, nemcsak az alkalmazottainak terhét hordja a maga vállán, — a vendéglős mindazoknak a terheiben és áldozataiban részes, akik rája bizzák ellátásukat. A vendéglős fejében fő a vendégeinek minden gondja is.

Más csak egyéneként szenved el a drágaság, a nehéz viszonyok, a súlyos adók, a beszerzési gondok terheit, — a vendéglős mindezeket a bajokat egyszerre sok százszorosan érzi, egymagában százak helyett viseli el.

A legfrissebb sérelem a fényűzési adó. Itt se maga a teher az, ami bennünket súlyosan érint. A fényűzési adó gondolatával már régebben kibékültünk, mindnyájan belenyugodtunk abba, hogy maga a fényűzés, a tulságos kényelemben és pompában való élet igenis fontos adóalap az olyan államnak, amelynek minden irányban szaporítania kell a jövedelmeit. A törvény intenciója helyes, jogos és méltányos, ám a végrehajtásban olyan hibákat és sérelmeket látunk, amiket minden áron orvosolni kell.

Maga a tény, hogy egy egészen új, soha alkalmazásban nem volt adónem kirovása, behajtása, elosztása az első kísérletkor nem tökéletes és hiánytalan, alig lephet meg valakit. Csak a gyakorlatban, az életben mutatkoznak meg e hiányok és tévedések, s ép azért bizton remélhetjük, hogy azokat illetékes helyen is hamar meglátják és gyökeresen orvosolják.

Más helyen bővebben kifejtjük, jogilag megalapozva is kimutatjuk, hogy a vendéglő, mint olyan, közszükségleti intézmény és semmi formában se nevezhető fényűzésnek. Csak arról lehetne szó, hogy egyes vendéglői cikkek esetleg luxustárgyak, s hogy ezek a ritka különlegesek mint olyanok fényűzési adó alá eshetnének. A vendéglő maga sohasé fényűzés, csak a vendéglői cikkek egyike-másika eshetne a fényűzés fogalma alá. S ebből máris világos, hogy nem a vendéglő, mint olyan, s nem is a közszükségleti cikkek, hanem csupán a vendéglőbe kerülhető fényűzési cikkek adóztathatók meg.

Érthetetlen volna, s nem maradhat meg, hogy egyes kiszemelt helyeken a feltétes főzelék, a leves, az olcsó marhahús, az egyszerű tészta, a már megadóztatott sör,

a közönséges táplálék még külön fényüzési adó alá vonassék. Ennek mindenesetre meg kell szűnnie, mert ez csak a vendéglős megkárosítására, esetleg tönkretételére vezethet.

Lehetetlen dolog továbbá a mai blokkrendszer fenntartása. Már maga az a körülmény is abszurd, hogy a főpincér egyszersmind adószedő legyen. Nem hatósági személy, esküt se tett, ezer elfoglaltsága van, hogyan lehetne tehát arra szorítani, hogy ideje javát, minden fáradságát az adóbeszedés munkájának szentelje?

Az ilyenfajta adószedés annyi munkával, gonddal és fáradsággal jár, hogy aki végzi, kénytelen a saját kenyérkeresetét, a gazdája érdekét, a közönségnek tartozó köteles figyelmet elhanyagolni. Aki csak félmunkát végezhet, annak háromszoros munkát raknak a vállára. Tehát nemcsak a pincérek jövedelme csappan meg tetemesen, de ugyanoly mértékben növekszik a vendéglős kára és költsége. Mert nemcsak vendégeinek nagy hányada marad el a fényüzési adó terhe miatt, de ő kénytelen a kevesebb vendégnek több személyzetet tartani, több fizetőről, irodaszemélyzetről gondoskodni. Hogy mit jelent ma két-három vagy több alkalmazott fizetése és eltartása, azt igen könnyű elképzelni.

Lehetetlen végül, hogy ennek a kelletlenül végzett fölös munkának a felelőssége is a gazdára nehezedjék. Nemcsak üzlete romlik, nemcsak költségei szaporodnak hihetetlen módon, de még a biztonsága, a vagyona, a becsülete is kockán legyen állandóan? A terheknek olyan tömegét jelentené mindez, amit lehetetlen elviselni.

Ismételjük: nem a törvényben magában látjuk a nagyobb veszedelmet, hanem a végrehajtás lehetetlen formáiban. S éppen ezért hisszük és reméljük, bizton elvárjuk, hogy belátással, okossággal, méltányossággal felülvizsgálják a végrehajtás formáit és orvosolják az igazi sérelmeket. Elvégre teherre terhet halmozni a végtelenségig mégsem lehet.

TÁRSULATI ÉLET.

(Hivatalos közlemények.)

Rovatvezető: WALTER KÁROLY titkár.

* Választmányi ülés. A budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata november 26-án, délután négy órakor tartotta választmányi ülését Keszei Vince elnöke alatt.

Miután az elnök üdvözölte az egybegyűlt választmányi tagokat, megnyitotta az ülést, melynek során bejelentésre került Budapest Székesfőváros Tanácsának határozata a tisztai beszállásos szobaárak tárgyában, mely szerint azt a kérelmünket, hogy a katonai beszállásos díj mellett az elszállásolt tisztak után

napi nyolc koronát fizessen a főváros olyan szállodában, hol központi fűtés van és napi tíz koronát olyan szállodában, hol kályhafűtés van, *nem fogadta el* és a fűtési átalányt a kérelmezett összegeknek csak *felében állapította meg*. Szállodai szakosztályunk a határozattal szemben elhatározta, hogy felebbezéssel fog élni.

Tudomásul szolgált az Országos Központi Árvizsgáló Bizottság átirata az egyes szállodai hálóknál felszolgált italoknak egy-egy koronával való emelése tárgyában. Felolvasásra került a budapesti kereskedelmi és iparkamara átirata, melyben a jelenlegi nagy szállodahiány megszüntetése céljából sürgősen írásbeli szakvéleményünket kéri.

Tudomásul szolgált a keresztény szociálista alkalmazottak egyesületének köszönő levele, melyben hálásan megköszönik ipartársulatunknak a munkanélküli szaktársaik karácsonyfájára küldött szeretetadományát.

Felolvasásra került a József Ferenc főherceg Szeretet-Otthona Egyesület átirata, melyben azzal a kéréssel fordul ipartársulatunkhoz, hogy tagjaink, mint alapító tagok, minél számszerűbben lépjenek be a nevezett egyesületbe. Miután a választmány hosszasan foglalkozott a keresztény szociálista alkalmazottakkal kötendő kollektív szerződéssel, áttért a negyvennyolcadik évi 1921 január 7-iki közgyűlés napjának és tárgyának megállapítására.

Végül hosszasan foglalkozott a választmány egy kijelölő bizottság kiküldetésével, amely bizottság fogja a január 7-iki választó gyűlés előmuokálatait végezni és a tisztikart jelölni. A választmány a kijelölő bizottság kiküldetésekor különösen arra ügyelt gondosan, hogy a főváros minden kerületének vendéglősei képviselve legyenek a jelölőbizottságban, ugyancsak egyformán legyenek képviselve a nagy- és kisvendéglősök is, hogy érdekeiket már a jelölésnél is egyformán érvényre juttathassák. A választmány az említett körülményeket szemelőtt tartva a következőképp állította egybe a jelölő bizottságot. Elnök: *Bandl Ferenc*, jelölő bizottsági tagok: *Hoffmann János, Bagyik Vince, Kuncze Ödön, Szabó Imre, Andreics Károly, Bokros Károly, Várady Gyula, Potzmann Mátyás, Farkas Pál, Mohos Ferenc, Schrettnér Márton, Szabó Jenő, Fekete Lajos és Rettinger Márton*. Több segélykérés és kisebb ügy elintézése után az ülés véget ért.

A szállók válsága.

— Beadvány a hadügyminiszterhez és a fővároshoz. —

A múlt héten az országgyűlés palotájában hangzott el egy nagyszabású beszéd a válságba jutott szállodai ipar megmentése érdekében. A nagyszabású szónoklat és az abban felhozott adattömeg bizonyára megtette hatását a kormány körében, s hogy ez a hatás áttérjen az uj, most alakuló kormányra is, hogy a hatóságok teljesen átérezzék azt a pusztító veszedelmet, amely egy virágzó iparágat, a kultura egy hatásos tényezőjét, az idegenforgalom egyetlen komoly szervét fenyegeti, az ipartársulat memorandumszerű beadvánnyal fordult a hadügyminiszterhez és a főváros közönségéhez, megmutandó az egyetlen utat és módot, amely gyorsan alkalmazva talán még megmentheti a magyar fogadósipart.

Ugy érezzük, hogy ennek az utolsó kísérletnek, ennek a sok ezer ajakról elhangzó segélykiáltásnak kell

**Különlegességi
palackborokat
szállít**

**PARLAMENT
borpincészet**

**IRODA ÉS PINCÉK:
BUDAPEST,
VI., Vilmos császár-út 25
TELEFON: 103-31.**

hogyan eredménye, sikere, meggyőző ereje legyen. Sikert várunk a kétségbeesés helyébe.

A nevezetes beadvány, amely egyúttal kortörténelmi adalék, egész terjedelmében így szól:

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

Kegyelmes Urunk!

Úgy a budapesti, mint a vidéki szállodáknak katonai beszállásolás céljából való igénybevétele az utóbbi időkben oly mérvet öltött, amelyek a magyar szállodaipar szolgáltatási képességét messze felülmúlják — a szállodaipart valósággal katasztrófába döntötték.

Hogy csak pár példát említsünk, a budapesti beszállásolás ma az összes szállodaszobák 20%-át, a debreceni 50—70%-át, a szegedi 20%-át, a szombathelyi 80%-át veszi igénybe.

Az érvényben lévő térítések pedig: Budapesten fekhelyenként 8—10 K, Szombathelyen szobánként 4-50 K, Debrecenben 5—8 K, Kőszegen 4 K, Szegeden 12 K stb. messziről sem fedezik a szállodás iparosnak még aránylagos önköltségeit sem.

A törvények, melyek a vonatkozó joganyagot szabályozzák, a szükséglet parancsszava által indokolt minden szigorúságuk dacára jóval kiméletelesebbek, semhogy a törvényekkel meg lehetne indokolni a végrehajtó hatóságok intézkedéseit, melyekkel egy jobb sorsra érdemes ipart válságos helyzetbe juttattak.

E törvények végrehajtása a törvények és törvényes rendeletek fundamentumáról lesiklott.

Az 1879:XXXVI. t.-cikk: „A katonai beszállásolásról, az ezt módosító 1895:XXXIX. t.-cikk, az 1912. évi LXVIII. t.-cikk „A hadiszolgáltatásokról“, ugyancsak a kapcsolatos rendeletek szabályozzák ez anyagot.

Az 1912. évi LXVIII. t.-cikk 21. §-a kimondja, hogy: „A beszállásolás tekintetében, általában az ideiglenes beszállásolásra nézve a békében fennálló törvényes rendelkezések irányadók“.

„A térítés a fentebb említett törvényes rendelkezések szerint — és amire ezek nem terjednek ki — rendeletileg megállapítható mértékben fizetetik“.

„Szükség esetében olyan helyiségek is igénybevehetők, melyek béke idején a beszállás alól fel vannak mentve“.

Tehát az igénybevehető helyiségek körét kivéve, melyet ez utóbbi törvény kiterjeszt, a beszállásolás tekintetében az 1879:XXXVI. és 1895:XXXIX. t.-cikk rendelkezései, mint a békében fennálló rendelkezések maradtak irányadók.

Az 1879:XXXVI. t.-cikk azonban a beszállásolás terhének arányos viselése, az egyén megterhelésének korlátozása, sorrendje és kárpótlása érdekében nevezetes intézkedéseket tartalmaz.

A 41. §. szerint: „Az egyenkénti beszállásolásnál nemcsak az ugyanazon beszállásolási körhöz tartozó egyes községek közt, hanem magában az egyes községben is *kellő sorrendet* kell tartani“.

A 16. §. szerint: „Az egyenkénti beszállásolásnál, a szállásadó *egy hó* eltelté után a katonának máshoz átszállásoltatását követelheti, mi azonban az állardó beszállásolásnál csak a szűkebb beszállásolási körön

(38. §.) belül történhetik meg. A közigazgatási hatóság ideiglenes beszállásolásnál rövidebb átszállásolási időközöket is állapíthat meg“.

A 25. §. szerint: „A havidijas katonai személyek, amennyiben a katonai tér- (állomás) parancsnokság részükre természetbeli szállásokat, illetékszerű mérvben és szolgálatuk teljesítése helyéhez lehetőleg közel ki nem jelölne, az árszabásszerű lakbérilletményt kapják avégből, hogy szállásukat önmaguk vegyék bérbe.

Ha azon körülmény, hogy az illetékszerű szállást az árszabás szerinti megtérítési összegért bérbe kapni nem lehet, vegyes bizottság útján igazoltatik, a község van kötelezve az illetékszerű helyiségeket az árszabás szerinti megtérítés átvétele mellett rendelkezésre állítani“.

A 23. §. szerint: „Az állandó beszállásolás terhének arányos viselése és a laktanyaépítés előmozdítása iránt, az 1879-ik évi XXXVII. t.-cikk intézkedik“.

A 38. §. szerint: „Az átvonuló beszállásolás terhének arányos viselése, vagy e célra laktanyák építésének előmozdítása iránt az 1879. évi XXXVII. törvény-cikk intézkedik“.

Tehát a községben kellő sorrend tartandó! Kérdezzük, hol van itt a sorrend megtartva, amikor a község más lakosai a beszállásolás terhe alól teljesen mentesülnek, a szállodástól pedig üzemének egynegyed része kisajátítatik? Egy maroknyi szállodás viseli az egész község terhet!

De e sorrend megtartása mellett is, amely sorrendben a község minden lakosának sorakoznia kell, csak egy hónapig tart egyenkénti beszállásolás a szállásadó kötelezettsége! A szállásadó egy hó eltelté után a katonának máshoz átszállásoltatását követelheti! Kérdezzük, miért köteleztetik a szállodás egy hónapnál tovább... hónapokig, évekig szállást nyújtani?

Amint pedig nem ideiglenes (átvonuló), hanem állandó beszállásolásról van szó, világosan kifejezésre jut az az elv, hogy a község a helyi szokásoknak megfelelő valóságos bérösszeget tartozik megtéríteni.

A törvény provideált még arra az esetre is, ha az illetékszerű szállást az árszabás szerinti megtérítési összegért bérbe kapni nem lehetne!

A havidijasnak lakbérilletménye, kiegészítve a község által fizetendő pótlékkal az ily bérlet térítési értéke a törvény világos rendelkezése értelmében.

Kérdezzük *equivalence*-e a törvény parancsolta bérnek az a pár korona, amit a községek a szállodásokra oktrojált szerződések alapján, vagy ezeken kívül fizetnek, és ami a szokásos, valóságos szobabérnek alig egyötöde és a kiadások fedezésére sem elegendő?

Pedig, hogy mennyire a valóságos bér megfizetése volt a törvényhozás intenciója, kitűnik az 1895:XXXIX. t.-cikk 7. §-ából is, amikor már a községeknek lakbérosztályokba való sorozása alkalmából előírja, hogy „Az átlag bérösszegek kipuhatólásánál a bérlőt terhelő lakbérpótlékok (lakbérkrajcárok stb.) szintén számba veendőek!“

De kimondja a törvény a beszállásolási teher arányos viselésének elvét, utalva az 1879. évi XXXVII. törvénycikkre.

Ennek 1. szakasza pedig így szól: „A vármegyék

Palugyay borok és pezsgők

Pincészet: Budafok. * Központi iroda: Budapest, V., Dorottya-utca 3.

felhatalmaztatnak, hogy a katonai beszállásolás terhének arányosabb megosztása céljából pótdót vehessenek ki“.

2. szakasza szerint: „A megelőző §-ban említett cél érdekében, e pótdóból befolyó összeg arra fordítandó:

a) hogy addig is, míg laktanyák építtetnének és a beszállásolásra szóló 1879. évi XXXVI. t.-c. értelmében szolgáltatandó helyiségek felállítatnának, azon községek, melyek a beszállásolásra szóló törvénycikkben meghatározott helyiségeket a katonaság rendelkezésére bocsátani tartoznak, illetőleg ezen községeknek a *terhet netán viselő egyes lakosai* az azon törvénycikkben megszabott katonai megtérítés beszámításával a teljesített szolgáltatásokért, amennyire a viszonyok engedik, *méltányos kártalanítást nyerjenek*;

b) hogy a katonabeszállásolás érdekében szükséges állandó épületek az egyes lakosok külön terhelése nélkül létesítesenek“.

Tehát ha a községre az állam érdekében hárított terhek súlyosnak mutatkoznának, egy nagyobb egység, a vármegye osztozkodjék a teherviselésben!

A törvény bölcsessége ésszerű, józan utat mutatott: amit nem bír el a község válla, kerüljön át a vármegye vállára!

És mi történt?

A teherviselő alanyok körének kiterjesztése helyett e kör összeszűkített, hihetetlenül egyetlen iparág úzóire, egynehány emberre!

A teherviselés megosztása helyett, sűrítése, felhalmozása, egynehány ember vállán, akik összeroskadnak alatta!

Az 1879:XXXVI. t.-c. 10. §. 9. pontja szerint: „Beszállásolásra nem vétetnek igénybe a kereseti üzletre nélkülözhetetlen helyiségek“.

Az 1912:LXVIII. 21. §-t módosította, igénybevehetőnek jelentvén ki ily helyiséget is, de csak „szükség esetére“.

De még e törvény az állam végveszedelmének idejében alkalmazható, e legkivételesebb törvény is az egyenlő teherviselés elvi alapján áll.

„Az igénybevételre kerülő hadiszolgáltatásokat, — mondja e törvény 28. §-a — *megfelelő nagy területre kell kivetni* s a törvényhatóságok, járások (városok) és községek szolgáltatási képességéhez mérten, lehetőleg egyenlő mértékben, figyelemmel az egyes szolgáltatásra kötelezettek létfeltételeire, felosztani“.

Figyelemmel az egyes szolgáltatásra kötelezettek létfeltételeire! ezzel az elvvel áll diametris ellentétben a törvény jelenlegi végrehajtása, amikor tekintet nélkül a szállodások létfeltételeinek igényeire, a beszállásolások egész terhet rájuk zúdította.

Ugyanez elvet hangsúlyozza e törvény a 3. §-ban: „A hadiszolgáltatások igénylését a föltétlen szükség mértékére kell szorítani; a kötelezettség minden esetben csak a szolgáltatási képesség mérvéig terjedhet. A hadiszolgáltatásokért — amennyiben e törvény nem állapítja meg kifejezetten az ellenkezőjét — megfelelő térítés jár“.

Mi már most a megfelelő térítés!

A törvény 18. §-a erről is intézkedik.

„Üzem és ipartelepek birtokosai kötelezhetők, hogy az 1. §-ban meghatározott célokra, az igénylőnek válasz-

tása szerint üzemet folytatassák, vagy a személyzettel együtt (6. §.) használatra átengedjék.

Üzemben levő, keresetre alapított telepek használatáért az átlagos jövedelem alapul vétele mellett történő bizottsági becslés szerint jár térítés; az üzem kiterjesztése vagy megszorítása, valamint az esetleg a katonai igazgatás részéről kirendelt személyzetnek alkalmazása kellőleg figyelembe veendő“.

Kétségtelen, hogy a szálloda ily üzem és ipartelep fogalma alá subsumálandó. *A térítés megállapításainál tehát számbaveendő az átlagos jövedelem, sőt az üzem megszorítása által okozott kár is!*

A törvény e rendelkezéseivel teljesen összhangban áll a nagyméltóságú Hadügyminiszter úr 426,331/34. 1919. számú rendelete: „Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságnak, Székhelyeiken“.

„Az általános lakásinség folytán a tisztek állandó állomáshelyeiken nem tudnak lakást bérletbe kapni és a községek sem képesek az 1879. évi XXXVI. t.-c. 25. §-a és az ahhoz tartozó végrehajtási utasítás értelmében a tiszteknek lakbérük lefizetése ellenében lakásokat szolgáltatni, egyes lakásrészeket (szobákat) pedig vonakodnak kiutalni azzal az érveléssel, hogy a tisztek a lakbér élvezetében állnak, tehát a község nem köteles elhelyezésükről gondoskodni.

Mint hogy a községek törvényes szolgáltatási kötelezettségüknek egész lakások hiánya folytán nem tudnak eleget tenni, e kötelezettség idézett törvénye értelmében a szolgáltatási képesség mérvében kétségtelenül olyképp teljesítendő, hogy egész lakások helyett egyes lakásrészeket (szobát, konyhát) kell a lakást igénylő tiszteknek szállodákban vagy magánházakban rendelkezésre bocsátani, a tisztek viszont az illető állomás után felvett lakbérilletményükből a kiutalt lakásegység mérvében esedékes hányadot, minden szoba négy, konyha kettő, kamara kettő egységet számítva, kötelesek a községnek téríteni.

Az a körülmény, hogy a tisztek által térítendő hányad nem fedezi a község részéről a szállodásoknak vagy magánosoknak fizetendő bért, nem mentesíti a községet törvényes lakás, illetve lakásrész szolgáltatási kötelezettsége alól, mert e szolgáltatási kötelezettség az idézett törvény 8. §-a szerint a házbirtokot, illetőleg az átadandó egyéb helyiségek birtokát terheli. *Ha tehát a község polgárainak kényelme szempontjából a beszállásolást magánlakásokba nem alkalmazza, az ez alól mentesített polgárok összeségének, vagyis a községnek kell a szállodákban vagy az egyes magánlakásokban történő beszállásolás után felmerülő többköltséget is viselni.*

E kötelezettség az átvonulási szállásolások tekintetében szintén fennáll.

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

Nincs iparág, mely az utóbbi évek viszontagságai-
ban annyit szenvedett volna, mint a szállodás ipar!

A legvirágzóbb ipar volt egykor, az 1918. évi őszi forradalom lejtőre vitte, amelyen azóta sem állt meg.

A szovjet szocializálta, kifosztotta!

Ami megmaradt, különösen szőnyeget, fehérneműt, ingóságokat elvitte a román, megszállotta a szállodákat, a szállodaüzem ez idő alatt azt jelentette, hogy minden kiadást a szállodás visel!

MAYERHOFFER ÉS NEMÉNYI UTÓDAI
MÁRKUS ÉS PAUER
BUDAPEST, VI., GYÁR-UTCA 20. SZÁM.
TELEFON: 71-55. —...— SÜRGÖNYCIM: MAPA.

Vendéglői konyhaberendezések,
késtisztítógépek kézi- és erőhaj-
tásra, húsipari gépek, téstame-
télő- és téstanyújtógépek állandó
raktára.

Erejeinek romjaiban találta a szállodás ipart a nemzet renaissancea.

Joggal remélhettük, hogy a kihasználásnak vége, az elalélt szállodás ipar meg fogja találni életfeltételeit, hogy összeszedje magát.

De jött az igénybevételnek legkülönbözőbb, egyre erősödő rendszere, különösen a katonai beszállásolások formájában.

Egyfelől a szállodás regijeinek, személyzet fizetése és ételmezése, fehérnemű beszerzés, mosás, tisztogatáshoz szükséges anyagok és eszközök, világítás, liftjárat, karbantartás költségeinek stb. több ezer percentes emelkedése, amit a szobaárak mai megállapítási rendszere mellett a fogyasztóra át sem lehet hártani, másfelől az igénybevétel mind nagyobb terjedelme a szállodás erejének utolsó morzsáit felőrölték.

Ma a szállodás ipar roncs, lerongyolódott, eladósodott, egyik szálloda eladása, megszűnése a másikat követi, a leggyorsabb, legerősebb segítségére van szükség, ha a pusztulást fel akarjuk tartani.

Mi azt hisszük, hogy a nemzet renaissance-ában bennünket is szerep, sőt vezetőszerp illet meg.

A szálloda fontos nemzetgazdasági tényező, egyszersmind mint az idegenforgalom intézménye, fokmérője az ország kulturális erejének!

A szállodás a legelső fronton harcol az ország reputációjáért, az idegen szemében legközvetlenebb reprezentánsa az országnak, azok az impressziók, melyeket az idegen szállodájában nyer, döntő jelentőségűek!

Hogy nivóra hozzuk a szállodás ipart, hogy reprezentáló tevékenysége hasznára, büszkeségére váljék az országnak, a mi dolgunk lesz, ezt a feladatot vállaljuk, a hatóságoktól azt kérjük, hogy szűnjenek meg intézkedéseikkel az élet talaját a lábunk alól elvonni, ez az eljárás nemcsak méltánytalan, hanem jogellenes is!

Azért esedezünk:

méltóztassék sürgősen és energikusan intézkedni, hogy a beszállásolási törvényeknek a törvényes alapról lesiklott végrehajtása megszüntetessék;

hogy a szállodák a katonai beszállásolás alól mentesíttessenek;

amennyiben a szállodákban átmenetileg beszállások történnek, annak mérve a békebeli arányokat meg ne haladja, átmeneti jellegénél esetenként 8 napnál tovább ne tartson és mindenkor teljes kártalanítás mellett történjék.

Továbbá azért esedezünk, hogy a rendezett állapotok sürgős megteremtése érdekében:

méltóztassék a beszállásolt egyének igényjogosultságát úgy a jelenben, mint a jövőben szigorúan megvizsgálni;

méltóztassék beszállásolás céljából az ugynevezett garni szállodákat (találkahely) lefoglalni, tekintve, hogy e helyek az idegenforgalom célját valóban nem szolgálják és e helyiségeket kezelés céljából a székesfővárosra bizni, a fővárost különösen a berendezés cél-

jából szükséges fehérneműk beszerzésében támogatni és erélyesen intézkedni, hogy az e helyiségekbe utaltak azt valóban igénybe is vegyék.

Mély tisztelettel

dr. Nagy Sándor
jogtanácsos.

Keszei Vince
elnök.

JÖGI MEGBESZÉLÉSEK.

Rovatvezető: ifjabb dr. NAGY SÁNDOR.

A fényüzési adó.

— Irta: dr. Nyeviczkey Loránd. —

(Első közlemény.)

A fényüzési forgalmi adóról szóló 1920. évi XVI. törvénycikk a pénzügyminiszter 1920. évi 90.000 számú rendeletével kiadott végrehajtási utasítás értelmében szeptember 10-én lépett életbe. Az adókötelezettség pedig, amelyet a törvény megállapít, december első napjával kezdődött.

Talán egy adónem természete, jelentősége és jogsultsága körül sem folyt annyi elméleti vita s ez is bizonyára egyik oka, hogy a legtöbb állam törvényeiben ismeretlen a fényüzési adó. A magyar állam mostani súlyos pénzügyi helyzete bizonyára okul szolgálhatott arra, hogy a fényüzési adó meghonosításával az állam újabb bevételi forrásról gondoskodjék.

Az új adónem forgalmi adó, vagyis azon az alap-gondolaton épül fel, hogy a javak forgalmában azoknak a forgalmát, amelyeknek a használatából és erre a célra történő beszerzéséből nagyobb költsékezésre, magasabb életigényekre lehet következtetni, tehát mögöttük nagyobb adókötelesség rejlik, az állami terhekben való fokozottabb hozzájárulás végett megadóztassa.

Azt, hogy melyek ezek a javak, azt a törvény úgy határozza meg, hogy a fényüzési tárgyak fajait névszerint felsorolja. Az idevonatkozó 5. §-nak összesen 34 olyan pontja van, amely ezt a felsorolást tartalmazza. Ha ezeken a tárgyakon végigtekintünk, a 34 pont valósággal kiabálva hívja fel magára a kritikai méltatást. Gyöngyök, drágakövek, nemesfémek, ékszerek, drága hangszerek, szőnyegek, selyemruhák, jelmezek, disztollak, selymek, csipkék, értékes szőrmék, versenylovak, automobilonok, stb. stb. után egyszerre szemünkbe ötlük ez a két szó: „ételek és italok”...

A törvény így folytatja, ha azokat olyan vállalat (vendéglő, kávéház, szálloda, pensio, stb.) szolgáltatja ki, amelyet a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) az elsőfokú iparhatóság meghallgatásával fényüzési vállalatnak minősített stb.

Ezt a rendelkezést úgy magyarázzák, hogy a törvény a fényüzésnek nem abból a fogalmából indult ki, mely a pazarlással, könnyelmű pénzdobálással azonos, általában az oly tárgyak vásárlóit is, amelyek az első-

BORHEGYI P. borai a legkiválóbb minőségűek
BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR 4.

Alpacca és chinaezüst művek

SZALAI S. SÁNDOR BUDAPEST,

V., ERZSÉBET-TÉR 4. TELEFON: 55-72.

Kávéházak, vendéglők részére szükségelt mindennemű evőeszközök és egyéb felszerelési tárgyakra szívesen szolgál árajánlattal.

rendű szükségletek kielégítésén felül nagyobb kiadásokkal járnak és a jobb életviszonyok között élő társadalmi osztályok által szerezhetők meg. E jelen esetben arról lehet magasabb igényekre és nagyobb teherbírási képességre következtetni, hogy valaki elsőrendű étel-szükségleteit magasabb igényekre valló módon elégíti ki.

Az a gondolat, hogy az elsőrendű étel-szükségletekben is lehet luxust üzni, mint elv nem lehet kétséges. Lehet pompás lakást tartani, lehet költségesen öltözködni, lehet ingyencségeket egész a dorbézolásig enni és inni, mindegyik eset meghaladja a lakás, ruházkodás és a táplálkozás főétel-szükségletek kielégítését.

Annál több szó fér ahhoz, hogy vajjon eléri-e a kívánt célt és igazságos-e a megoldásnak az a módja, amelyet a törvény követ. A lakásberendezési tárgyak névszerint, illetőleg nem és faj szerint megvannak határozva, a törvény itt tényleg elkülönítette, elhatárolta a fényűzést a szükséglet kielégítésétől. Ugyanezt az eljárást követi a törvény a ruházkodás iparcikkeivel. Ezzel szemben az ételek és italok azáltal válnak fényűzési tárgyakká, ha luxusvállalatnak minősített üzletben fogyasztja valaki.

Ebben a legszembeötlőbb az az elvi eltérés, hogy itt nem a fényűzési tárgyak fogyasztása állapítja meg az adókötelezettséget, hanem egyes üzletek látogatása, tekintet nélkül arra, hogy mi a fogyasztás céljára szolgáló áruházásnak a tárgya. A legegyszerűbb ételek és italok fogyasztását, a legszorosabb értelemben vett éhség csillapítását is fényűzésnek tekinti a törvény.

(Folytatjuk.)

ITTHON ÉS A NAGYVILÁGBAN

A záróra bajai.

— Két beadvány. —

A záróráról szóló és immár végrehajtott rendeletnek a gyakorlatban némi hibái mutatkoztak. Ezek egyike volt, hogy a kávéházakról megfeledezett, illetőleg mostohán intézkedett a rendelet. Ez a hiba a kormány jóindulata és belátása révén már közmegnyugvást okozó elintézésre talált.

Még két kisebb végrehajtási hiányosság ezidő szerint is fennáll, ám az iparhatóság mindkét irányban már az első pillanatokban megtette a szükséges lépéseket a bajok orvoslására. Két beadványt ismertetünk itt meg az olvasóval, amelyek közül az egyik a kis ember védelmére való, a másik a vidéki kartársak érdekében száll sikra.

Az ipartársulat úgy tapasztalta, hogy egyes rendőri közegek összecserélik a vendéglős és korcsmáros fogalmakat, ami annál kevésbé csudálni való, mert hisz elannyira rokon iparágak, hogy néha még a szakember se tud pontos elválasztó vonalat húzni a két fogalom közé. Minden vendéglő korcsma is, a legtöbb korcsma vendéglő is. A főkülömbőség semmi más, mint: az iparendedély. S épen ezt — nyilván időkimélésből — meg sem nézik a rendőri közegek. Az étlap szerint itélkeznek a helyiségekről, holott a kisebb vendéglőnek este akárhányszor elégséges, ha csupán egyetlen husételről, gulyásról vagy pörköltről gondoskodik. Nem helytálló megkülönböztetés ilykép a korcsma és vendéglő fogalom, de ha már a rendelet úgy intézkedik, nem marad más hátra, mint az iparendedély szerint dönteni.

Ezekre való tekintettel az ipartársulat a következő beadvánnyal fordult a budapesti rendőrfőkapitánysághoz:

Méltóságos Főkapitány Ur!

Ipartársulatunk tagjai közül már többen jöttek azzal a pánasszal, hogy a rendőrközegek üzleteiket esti tíz órakor bezáratják, noha *vendéglői iparendedélyük van*.

Tekintettel arra, hogy az 1920. évi november hó 15-én kelt 9863/1920. M. E. számú miniszteri rendelet második bekezdése világosan kimondja, hogy „a székesfőváros területén lévő vendéglők zárórája a belügyminiszter további intézkedéséig *egyelőre éjfél tizenkét óra marad*“, tisztelettel kérjük, kegyeskedjék utasítani a rendőröket, hogy azokat az üzleteket, amelyekben *vendéglői iparendedély van*, ne kényszerítsék esti tíz órakor üzleteik bezárására.

Maradtunk a méltóságos Főkapitány Urnak-tisztelettel
Budapest, 1920 november 30

Walter Károly s. k.
titkár.

Keszey Vince s. k.
elnök.

A vidéki nagyobb városok vendéglőinek zárórája érdekében az iparhatóság a következő beadvánnyal fordult a belügyminiszterhez:

Nagyméltóságú Miniszter Ur!
Kegyelmes Urunk!

Vidéki kartársaink sürgönypanaszai készítik alulírott elnökséget ama tiszteletteljes kérésünk előterjesztésére, kegyeskedjék az éjfél tizenkét óra záróórát a vidéki vendéglőkre is, ahol azt a helyi viszonyok kívánják, kiterjeszteni.

Tiszteletteljes kérésünk indoklására legyen szabad felemlitenünk, hogy vannak vidéki községek, ahova a vonatok esti tíz órán túl érkeznek. Ha ily községekben a vendéglők esti tíz órakor kötelesek zárni, az elcsigázott utasok megfosztatnak annak lehetőségétől, hogy megvacsorázzanak.

Vannak vidéki községek, amelyekben állandó szinelőadásokat tartanak és ezek az előadások is oly időkben végződnek amikor már a színházlátogató közönség nem vacsorázhat, kénytelen tehát éhes gyomorral aludni térni, ami káros hatása lehet egész szervezetére. Így vagy le kell mondania a színi előadás nyújtotta önmivelődésről, vagy kitenni magát az esetleges megbetegedésnek.

Kérésünk megújítása mellett maradtunk

Budapest, 1920 december 1

Nagyméltóságú miniszter urnak hazaflais tisztelettel

Walter Károly s. k.
titkár.

Keszey Vince s. k.
elnök.

— **Adomány.** Illits Gyula a Bristol szálloda tulajdonosa, özvegy Illits Agostonné született Strohm Regina elhunyt édesanyja emlékére 25.000.— koronát adott át Bokros Károlynak Nyugdíjintézetünk elnökének, hogy azt az Országos Nyugdíjintézet céljaira felhasználhassa. Bokros Károly halás köszönetet mondott a nagylelkű adományért, mely követendő példa lehet mindenki számára.

— **Követésre méltó.** A Szövetségünk októberi nagygyűlésén felajánlott nagylelkű adományok a létesítendő tanoncotthonra, vidéki kartársaink közül is mind többeket vonzanak a kibontott zászló alá. Legutóbb Uraj Andor úr, a békéscsabai Fiume-szálloda üzletvezetője küldött be elnökségünkhöz 1845 koronát, mely összeget békéscsabai kartársaink között gyűjtötte a nemes célra. Amikor Uraj Andor kartársunknak halás köszönetet mondunk fáradozásért, felkérjük kartársainkat, legyenek szivesek a nagyfontosságú intézmény érdekében Uraj Andor kartársunk nemes példáját követni.

— **A jó barátok uzsonnái.** A jó barátok rendes szerda délutáni uzsonnaösszejevetelei december hónapban a következő helyeken lesznek:

1920 december 15-én Horváth István úrnál, IX., Fővám-tér 10.

„ „ 22-én Schmidl Dániel úrnál, IX., Ranolder-u. 17.

„ „ 29-én Zsin Gyula úrnál, IX., I. Honvéd laktanya, Gyár. Kántin.

— **Értesítés.** Több kartársunk azzal a panasszal fordult hozzánk, hogy ügynökök előfizetést gyűjtenek a hivatalos lapra.

Értesítjük kartársainkat, hogy ipartársulatunknak és a „Magyar Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Országos Szövetségének“ hivatalos lapja „A Vendéglős“, melyet úgy az ipartársulatnak, valamint a Szövetségnek minden tagja ingyen kap és így erre a lapra előfizetni nem kell.

— **Házasság.** Kovács Emil ipartársulatunk választmányának tagja november 25-én tartotta esküvőjét Klemm Edith úrleánnyal Budapesten.

— **Halálozások.** Ipartársulatunk tagja és vendéglősiparunk kiválóan tevékeny munkása Kopfensteiner József életének ötvenedik évében baleset következtében múlt hónap 19-én Balatonfüreden hirtelen elhunyt. Temetése az elmúlt hónap 30-án volt a Kerepesi-úti temető halottasházából. A végtisztességen ipartársulatunk küldöttségileg vett részt.

Országos Szövetségünk kiskunfélegyházi kerületének igazgatótanácsi tagját Kneffel Béla tagtársunkat megrendítő súlyos csapás érte. Edes atyja, Kneffel Ede életének hatvankilencedik évében a múlt hónap 28-án elhunyt Kiskunfélegyházán.

Ipartársulatunk tagja pannonhalmi Szalay József nyugalmazott rendőr, bérkocsitulajdonos, szállodás, vendéglős és kávéház-tulajdonos e hónap 2-án életének ötvennegyedik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Ipartársulatunk részvételével fejezte ki tagtársi fájdalmát és együttérzését a hátramaradott családnak.

Felélős szerkesztő: ABA SÁNDOR.

Kiadó: A SAJTÓBIZOTTSÁG.

Szent-László könyvnyomda nyomása, Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 28.

A Magyar Athletikai Club a Margitszigeten levő **clubház és sporttelepére keresztény vendéglőst keres.**

A pályázat feltételei a MAC irodában (VIII., Eszterházy-utca 36. I.) mindennap délután 4—7 közt átvehetők.

Társaskocsi Teljesen új, 8—10 üléses, elegáns sárga új lakkozás, rendkívül könnyű, olcsón eladó. MAURER JÓZSEF BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 121. SZÁM.

ELADÓ!

korcsmaberendezés 1 darab jégszekrény, 6 asztal, 26 szék, 1 kiszolgálópult, 9 fogas, 2 drb szekrény. Ertekezhetni: Budapest, V., Vécsey-utca 5. szám alatt a házfelügyelőnél.

Iparsó fagyaltkészítéshez a Szeleostyó Bizottságnál igénylendő. A kiutalás a fővárosban az Ipartestület útján történik. Vidéken helyhatósági igazolvány szükséges. A Magyar Királyi Szejvédék Vezérügynöksége Iparsóosztály.

ELADÓ!

egy elsőrendű gyártmányú Hupfeld-féle vilány **planinó** 72 darab jókarban levő hangjegyfűzettel **SUGÁR TAMÁS**

vendéglősnél Budapest, VI., Sziv-utca 16.

Alapított 1820. FANDA ÁGOSTON és ZIMMER PÉTER UTÓDA ZIMMER FERENC halászmester BUDAPEST. Főnöklet: KÖZPONTIVÁSÁRCSARNOK. Fióknézet: V., JÓZSEF-TÉR 13. TELEFON: JÓZSEF 48-94 és 150-65.

ad 2602/1920. szám.

Magyaróvár község elöljáróságától.

HIRDETMÉNY.

Magyaróvár község elöljárósága ezennel közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező s az 1. házszámú városi épületben lévő u. n. „Központi kávéház“ a hozzátartozó helyiségekkel együtt — a képviselőtestületnek 1920. évi 102/k. gy. számú határozata alapján — 1920. évi december hó 22. napján délelőtt 10 órakor Magyaróvár a városi tanácsstermében megartandó nyilvános árverésen bérbe fog adatni.

Az árverésen csak azok vehetnek részt, kik a kávéipar önálló üzésére jogosultsággal bírnak. A bérlet tartalma: 1921. évi január hó 1-től 1925. évi december hó 30-ig terjedő öt év. A kiküldési ár, mint egy évi bérösszeg 12,000 korona; bánatpénz 1000 korona. Utóajánlatnak helye nincs. A részletes feltételek Magyaróvár városi tanácsán a hivatalos órák alatt bárki által betekinthetők.

Magyaróvár, 1920. évi november hó 28-án.

(P. H.)

AZ ELŐJÁRÓSÁG.

Magyar úriborok

TOKAJ-HEGYALJAI BORKIVITELI R.-T.
BUDAPEST, V. KERÜLET, JÓZSEF-TÉR 2/3. SZÁM.

Ajánlja elsőrangúan kezelt szamorodni és aszú borait hordókban és palackokban.

Hektograph étlap sokszorosító fogvájó és papírszalagok legolcsóbban beszerezhető: özv. BERKOVITS KÁROLYNÉNÁL BUDAPEST, VII. KERÜLET, SIP-UTCA 4. SZÁM. • TELEFON: JÓZSEF 125-31.

Schaumburg-Lippe Herceg

borpincészetének borai és pezsgői.

VILLÁNYI PEZSGŐGYÁR ÉS BORPINCÉ R.-T.
BUDAPEST, V. KERÜLET, NÁDOR-UTCA 16.

Tokajhegyaljai vidéki Borkereskedelmi R.-T.
BUDAPEST, BUDAFOK, borai a legkiválóbb minőségűek.

Püspöki Uradalmi Bérpince R.-T.

Vác. Központi iroda:
Budapest, V., Zrinyi-utca 7.

LORÁNT EDE Budapest

likőr-, rum- és cognacgyár
szesz- és pálinkanagykereskedő

VI., KERTÉSZ-UTCA 18. Tel. József. 129-56

Különlegesség: Coridas-rum.

Lencse

egészséges, zsizsikmentes	1 kgr.	34.— K
Korff cacao	1 „	80.— „
Sing. bors	1 „	128.— „
Köménymag	1 „	70.— „

szegedi paprika, tojásos 00 tarhonya, örölt mák stb. olcsó áron.

SCHÖNFELD KÁROLY liszt, termény, gyarmatárúk
Budapest, IX., Pipa-utca 4. Központi vásárcsarnok mellett. Telefon: József 34-80. Alapítva: 1875.

PARAFADUGÓK, KÉNLAP ÉS BORDERÍTŐSZEREK

valamint az összes pincégazdászati cikkek legjutányosabb beszerzési forrása

NAGY IGNÁC

BUDAPEST, VII., KÁROLY-KÖRÚT 9. Tel.: József 115-15.

BÁLINT TESTVÉREK

jászberényi bortermelők ajánlják saját termésű boraikat
Budapesti pincészet: VIII., Német-utca 28. Telefon: József 20-79

Szegedi paprikát

édesnemest 200.—, félédes gulyást 180.—,
I. rendű rózsát 160.—, II. rendű rózsát
140.— koronáért szállít bérmentve, ingyen
csomagolással. † Sürgőncim: „Szilágyi
paprika” SZILÁGYI JÓZSEF SZEGED.

Eredeti KEGLEVICH COGNACOT

csakis a Budafokon 1882-ben alapított

gróf KEGLEVICH ISTVÁN UTÓDAI

cognacgyár r.t. gyárt és hoz forgalomba.
Óvakodjunk hasonhangzású, magát jogtalanul
gyárnak hirdető cég értéktelen áruítól.

Grande Destillerie Française

DAMASE HOBÉ & Cie S. A.

BUDAPEST, (VI., LOMB-UTCA 11.)

Telepei:

PÁRIS, BERLIN, M.-OSTRAU, WIEN.

Jelenlegi különlegességei:

Hobé Triple-Sec, Hobé tine, Hobé Cacao,
Hobé Kömény, Hobé Vanille, Hobé Mocca.

VENDEGLŐSÖK BESZERZŐ CSOPORTJA R.-T.

BUDAPEST, IV. KERÜLET, VÁMHÁZ-KÖRÚT 2. SZ.

Igazgatóság: Vámház-körút 2. I. em. Elosztó osztály: Vámház-körút 2. földszint.

TELEFON: IGAZGATÓSÁG JÓZSEF 72-67.
ELOSZTÓ OSZTÁLY JÓZSEF 73-26.
FŐPÉNZTÁR JÓZSEF 73-28.

Kugler Henrik
utóda
Gerbeaud r. t.

Az „OCEÁN” Magy. Konzervgyár és Keresk. r.-t.

BUDAPEST-DUNAKESZI

Ajánlja legjobb minőségű marinált, füstölt és sós
heringjeit, olajos szardiniát és lazacot,
Ambrózia mustárt, gyümölcs- és
főzelék konzervjeit.

BLOCH MÓR cég

Modern Szálloda, Szanatorium
és Kórház Berendezési Vállalat.

Paplankülönlegességek gyára.

Steril. Hyg. Ágytollgyár.

BUDAPEST

Telefon: J. 115-42 Központi iroda: VII., Károly-körút 7.

Sürgőncim: MORBLO.

**VENDEGLŐSÖK TÜZELŐANYAG
BESZERZŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA**

BUDAPEST, IV. KERÜLET, VÁMHÁZ-KÖRÚT 2. SZÁM

Raktárak: Dunaparti teherpályaudvar.

Szállít: szén, fát, Cséry-kokszt maximális áron alul.

TELEFON: JÓZSEF 73-28.

Vidéki kartársak
találkozóhelye

KESZEY VINCE étterme Budapest, VII., Rakóczi-út 44